

MacArthur
Foundation

Changing THE WAY WE *care*SM

Maestral.

Revizuirea analizelor situaționale

Documentul A: Forța de muncă

Documentul B: Servicii sociale

Documentul C: Management de caz

Documentul D: Conștientizarea publicului și normele sociale

Documentele E și F: Dezinstituționalizare și reunificare

Documentul G: Legislație și finanțare

Documentul A

Forța de muncă

**FORMAREA PROFESIONALĂ INIȚIALĂ ȘI
CONTINUĂ A PERSONALULUI DIN
DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ȘI
FAMILIEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Privire de ansamblu:

Considerații generale

- Sistemul de instruire inițială și continuă a personalului din domeniul asistenței sociale este detaliat definit în legislație, însă e nevoie să se asigure o mai bună relevanță, eficacitate și eficiență a acestuia.
- Programele și cursurile de formare sunt furnizate în marea majoritate de OSC, fiind necesară formalizarea lor, articularea cu alte programe și finanțarea adecvată.

Precizări metodologice

Scopul cercetării este de a furniza evidență pentru a ameliora organizarea și funcționarea sistemului de formare profesională inițială și continuă și de a îmbunătăți calitatea programelor de instruire existente pentru diferite grupuri de profesioniști din domeniul protecției copilului și familiei. S-a procedat la analiza sistemului, cartografierea programelor și identificarea punctelor forte și de ameliorat prin intermediul analizei documentare, al interviurilor individuale semi-structurate, și a fișelor/formulare de colectare a datelor

O fundație robustă

PRINCIPALELE PUNCTE FORTE IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

- Cadrul normativ și metodologic de formare inițială și continuă prevede o serie de măsuri, mecanisme și proceduri;
- Nevoile de formare sunt complexe, cadrul metodologic predispune pentru o formare adecvată a resurselor umane;

- Organizarea concretă a formărilor se poate realiza relativ efectiv și eficient;
- Programele actuale de instruire creează premisele dezvoltării unor competențe profesionale adecvate pentru domeniul de interes.

Viziune și perspective de viitor

PRINCIPALELE PUNCTE DE ÎMBUNĂTĂȚIT IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

Cadrul normativ și metodologic

- Metodologia, mecanismele și procedurile de organizarea și funcționare;
- Stabilirea supervizării ca o activitate obligatorie,
- Alocarea resurselor financiare necesare

Evaluarea necesităților de instruire

- Metodologia de evaluare a necesităților de formare;
- Platforme care să permită formarea adaptativă;
- Cartografierea necesităților / digitalizarea procesului

Organizarea formărilor

- Regionalizarea cursurilor de formare pentru îngrijitori
- Continuitatea cursurilor de formare și o colaborare mai eficientă
- Platformă eficiente de digitalizare a programelor de instruire continuă;

Programele de instruire

- Modularea și adoptarea de curriculum-uri diferențiate
- Focus pe competențe profesionale și implicarea universităților în proces
- Dezvoltarea de noi programe și aplicarea tehnologiilor moderne

Evaluarea impactului programelor de instruire

- Elaborarea și implementarea metodologiei de evaluare a impactului

Documentul B

Servicii sociale

**SITUAȚIA ACTUALĂ LA NIVEL NAȚIONAL ÎN
PRESTAREA SERVICIILOR SOCIALE
DESTINATE COPIILOR ȘI FAMILIILOR
VULNERABILE ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Privire de ansamblu:

Considerații generale

- O paletă largă de servicii sociale de prevenire, de îngrijire alternativă, și rezidențiale sunt dezvoltate însă distribuția geografică este inegală și finanțarea departe de a fi consolidată și sustenabilă. ONG-urile și misiunile religioase joacă un rol important în finanțarea și funcționarea efectivă a celor mai multe dintre acestea.
- Profesioniștii din domeniu se confruntă cu o serie de provocări specifice iar abordarea multidisciplinară și intersectorială rămâne relativ deficitară.

Precizări metodologice

- Scopul cercetării este identificarea situației curente pentru a putea lua decizii bazate pe date pentru dezvoltarea ulterioară a serviciilor sociale destinate copiilor și familiilor. S-au utilizat metode calitative și cantitative, realizându-se trei interviuri individuale aprofundate, 12 focus-grupuri cu 125 de persoane, și 36 chestionare / STAS; 39 chestionare / instituții rezidențiale, 1030 chestionare / specialiștii din cadrul serviciilor sociale adresate copiilor și familiilor din subordinea STAS.

O fundație robustă

PRINCIPALELE PUNCTE FORTE IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- Mai mult de jumătate din serviciile sociale de prevenire și îngrijire alternativă sunt axate pe consolidarea familiei și prevenirea separării.
- Mai mult de jumătate din totalul copiilor care au părăsit sistemul de protecție în 2020 au fost reintegrați în familia biologică sau extinsă.

- Serviciile de sprijin familial, asistență parentală profesionistă, tutela/curatela, casele de copii de tip familial și asistența socială comunitară, completate cu servicii de consiliere psihologică și de dezvoltare a competențelor parentale, sunt considerate cele mai utile de către profesioniști.

- Mecanismele de colaborare și coordonare interinstituțională se bazează pe un set de instrumente și proceduri.

Viziune și perspective de viitor

PRINCIPALELE PUNCTE DE ÎMBUNĂTĂȚIT IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- Este nevoie ca serviciile să fie diversificate și ajustate la nevoile locale, precum și de o viziune consolidată de închidere/reorganizare a unei serii de instituții rezidențiale.
- Din totalul actual al copiilor din sistemul rezidențial, aproximativ o zecime au vârsta sub trei ani, trebuind în mod normal să fie plasați în servicii alternative de tip familial. (nu există moratoriu)

- Este nevoie de dezvoltarea competențelor personalului pentru a asigura o protecție mai bună a copiilor în situație de vulnerabilitate, inclusiv de identificare și intervenție timpurie pentru prevenirea separării copilului de familie.

- Instrumentele și procedurile operaționale necesită standardizare, alături de o sensibilizare a specialiștilor din domeniile sănătate, educație și poliție în soluționarea cazurilor.

Documentul C

Managementul de caz

MANAGEMENTUL DE CAZ DIN DOMENIUL
PROTECȚIEI COPILULUI ȘI FAMILIEI ÎN
REPUBLICA MOLDOVA

Privire de ansamblu:

Considerații generale

- Există o bază solidă reglementată în 2008 și actualizată în 2016 cu privire la implementarea Managementului de caz (MC) – cu focus pe activitatea asistenților sociali, însă necesită ajustări și actualizări cu cele mai noi progrese și articularea între toate domeniile relevante.
- O tendință de abordare viitoare se axează pe o generalizare a ghidurilor cu scopul îmbunătățirii aplicabilității la cât mai multe situații din teren, iar decizia va fi luată și în relație cu ghidurile internaționale revizuite care sunt mai degrabă specifice decât generice.

Precizări metodologice

- Scopul studiului este de a îmbunătăți metoda MC și a o face aplicabilă pentru toate situațiile în care se pot afla copiii. S-au analizat ghiduri, proceduri operaționale, instrumente și materiale existente în domeniul MC la nivel național și internațional, s-au identificat puncte forte și slabe ale Ghidului MC aprobat în 2008 de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF) și s-au elaborat recomandări de către un grup de lucru creat în acest sens.

O fundație robustă

PRINCIPALELE PUNCTE FORTE IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

- La nivel internațional, există un interes sporit în elaborarea unui cadru-tip de evaluare, planificare și intervenție pentru copiii vulnerabili;
- Ghidurile străine în domeniul MC urmează aproximativ aceeași structură, unele conțin formulare de lucru;
- În unele documente, evaluarea se bazează pe criteriile de bunăstare a copilului.

- MC urmează, în linii mari, aceeași structură ca și metodele MC la nivel internațional;
- MC combină două abordări în evaluare, planificare și intervenție: Domeniile de bunăstare a copilului și Factorii protectori ai familiei. Factorii protectori ai familiei se regăsesc ca abordare doar în MC aprobat în Moldova;
- MC descrie destul de detaliat procedurile pentru sprijinul familiei în creșterea copilului și prevenirea separării acestuia de familie, precum și oferă setul de instrumente necesar pentru aceasta.

Viziune și perspective de viitor

PRINCIPALELE PUNCTE DE ÎMBUNĂTĂȚIT IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- MC ar trebui să fie aprobat prin Hotărâre de Guvern, ca regulament, pentru a avea o importanță mai mare, inclusiv pentru angajații altor structuri decât cele de asistența socială;
- Ghidul MC ar trebui să fie revizuit astfel încât să fie generic, fără a se referi la un anumit serviciu social sau categorie de copii;
- Fiecare serviciu trebuie să aibă elaborate instrumentele proprii;

- Este necesară adăugarea capitolului „Managerul de caz”, (cerințe, roluri și responsabilități), specificând că în fiecare serviciu există manager de caz și dosar separat, dar că unul este principal, care coordonează toate activitățile;

- Ghidul trebuie să includă glosar, scop, obiective, cui este adresat MC, boxe cu indicii acolo unde sunt descrise procedurile și doar o structură-tip recomandată a formularelor, dar nu formulare propriu-zise;
- Se impune actualizarea Nomenclatorului serviciilor sociale aprobat de MMPSF în 2011, precum și elaborarea/aprobarea Regulamentelor și SMC pentru un șir de servicii și modificarea legislației care face referire la MC.

Documentul D

Conștientizarea și sensibilizarea publicului

Normele sociale

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI, PRACTICI PRIVIND
REINTEGRAREA COPIILOR ÎN FAMILII ȘI
PREVENIREA SEPARĂRII ÎN REPUBLICA
MOLDOVA

Privire de ansamblu:

Considerații generale

- Dezinstituționalizarea, riscurile separării copiilor de familiile biologice și instituționalizarea sunt tematici puțin cunoscute la nivel de populație în general, însă există o predispoziție de înțelegere și compasiune față de problematica dată.
- O serie de canale de informare preferate de populație au fost identificate și ar putea fi utilizate, complementar altor măsuri, pentru a adresa anumite provocări vizavi de practicile de îngrijire a copiilor: cercetarea pune în lumină o serie de practici pozitive, însă subliniază și multe aspecte care necesită ameliorare.

Precizări metodologice

- Cu scopul identificării și înțelegerii cunoștințelor, atitudinilor și practicilor privind reintegrarea copiilor în familii și prevenirea separării, a fost implementată o cercetare de teren, prin aplicarea unor chestionare la 1005 persoane din 382 de localități, realizarea a două discuții de grup cu lideri formali și informali precum și a 16 interviuri aprofundate cu diferite categorii de părinți.

O fundație robustă

PRINCIPALELE PUNCTE FORTE IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

- Populația este familiarizată cu privire la tematica de interes și conștientă de efectele negative ale instituționalizării/separării asupra copiilor.
- Populația manifestă compasiune și o oarecare înțelegere cu privire la provocările pe care anumite categorii de copii și familii le pot întâmpina din cauza situațiilor de vulnerabilitate social-economică.

- Membrii familiei și rudele apropiate sunt principalii factori de sprijin pentru familii în situații de dificultate și în cazul problemelor "cu subiect sensibil".

- Temele de moralitate și spiritualitate sunt puternic ancorate în mentalul colectiv și constituie pârghii de acțiune viitoare.

Viziune și perspective de viitor

PRINCIPALELE PUNCTE DE ÎMBUNĂTĂȚIT IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- O parte semnificativă din populație, în special în mediul rural, necesită o mai bună conștientizare cu privire la efectele negative ale instituționalizării.
- Predomină anumite prejudecăți cu privire la copiii cu dizabilități și cei cu probleme de comportament, fiind necesară o sensibilizare a populației largi cu privire la practicile pozitive de integrare, reintegrare și incluziune.

- Este necesară abordarea provocărilor ce țin de integrarea copiilor cu dizabilități în sistemul de educație și lipsa comunicării și înțelegerii între familii cu diverse nevoi.
- Liderii formali și informali nu sunt investiți cu credibilitate, motiv pentru care o capacitate a acestora ar trebui completată și cu o sensibilizare a populației cu privire la rolul lor.

- Persistă unele practici negative care este necesar să fie adresate prin abordări complexe de sensibilizare, inclusiv mesaje mass-media axate pe modelele pozitive de îngrijire.

Documentele

E și F

Dezinstituționalizare și reunificare

DEZINSTITUȚIONALIZAREA PRIN ÎNȚELEGEREA PARTICULARITĂȚILOR SISTEMULUI REZIDENȚIAL, EVALUAREA COPIILOR ȘI ANALIZA DE BIROU CU PRIVIRE LA REINTEGRAREA COPIILOR DIN INSTITUȚII REZIDENȚIALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Privire de ansamblu:

Considerații generale

- Evaluarea complexă de calitate a situației copilului și a familiei biologice și extinse este esențială în reintegrarea copiilor, având ramificații în fiecare din etapele de pregătire, planificare, implementare și urmărire post reunificare. În special copiii cu dizabilități și copiii cu vârsta sub trei ani întâmpină dificultăți în contextul de reintegrare și sunt în continuare plasați în sistemul rezidențial. Pandemia COVID-19 a antrenat o serie de provocări

Precizări metodologice

- Obiectivul cercetării a fost identificarea factorilor de succes și de risc în procesul de reunificare familială în baza analizei rapoartelor de cercetare naționale și internaționale (13 rapoarte / perioada 2007-2020) cu privire la procesul de reintegrare a copiilor din instituțiile rezidențiale dar și a discuțiilor focus grup cu specialiști, fișelor de bune practici, și analizelor cantitative de date. Abordarea a fost fundamentată de practica națională și internațională, iar procesul de evaluare a 184 de copii din 6 instituții rezidențiale a fost realizat conform normelor de prevenire COVID-19 și revizuirea instrumentelor s-a făcut în mod participativ

O fundație robustă

PRINCIPALELE PUNCTE FORTE IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII ȘI EVALUĂRII COPILOR

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- Patru etape esențiale în procesul de reintegrare: evaluarea; pregătirea; planificarea; și monitorizarea și suportul post-reunificare;
- Asigurarea calității evaluării complexe a copilului și a familiei;
- Utilizarea unor instrumente de evaluare uniformizate și consultate pe larg
- Pregătirea echipelor de evaluatori prin formare, pilotare, mentorat

- Comunicarea și colaborarea cu specialiștii și autoritățile din domeniile de protecție socială, sănătate, educație, etc. de la nivel local și raional
- Măsuri de stimulare care completează procesul de integrare: furnizarea suportului financiar și asigurarea consilierii psihologice adecvate.

- Experiența și abilitățile profesionale a specialiștilor implicați în procesul de evaluare și reintegrare;
- Utilizarea datelor furnizate de evaluarea inițială pentru formularea recomandărilor de reintegrare a copiilor din instituții rezidențiale și dezvoltarea / extinderea serviciilor

Viziune și perspective de viitor

PRINCIPALELE PUNCTE DE ÎMBUNĂTĂȚIT IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII ȘI EVALUĂRII COPILOR

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- Continuarea eforturilor de dezinstituționalizare (în special pentru grupurile de copii până la 3 ani și copiii cu dizabilități severe);
- Dezvoltarea serviciilor de asistență psihologică, și a celor pentru persoanele care fac abuz de alcool și droguri;
- Stabilirea moratoriului pentru instituționalizarea copiilor sub 3 ani

- Extinderea pachetului minim de servicii sociale și asigurarea finanțării din bugetul de stat
- Aprofundarea colaborării intersectoriale (copiii reintegrați și familii).
- Dezvoltarea unui mecanism financiar viabil de redirectionarea resurselor.
- Dezvoltarea serviciilor sociale în baza analizei de nevoi

- Dezvoltarea și extinderea programelor de suport și reabilitare pentru copiii cu comportament deviant și familiile lor.
- Pregătirea profesioniștilor de la nivel local și raional pentru evaluarea corectă și complexă a situației copilului și familiei
- Dezvoltarea și extinderea accesului la programele de dezvoltare a abilităților parentale.

Documentul G

Legislație și finanțare

CADRUL NORMATIV ȘI MECANISMUL DE
FINANȚARE A SISTEMULUI DE ÎNGRIJIRE
ALTERNATIVĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Privire de ansamblu:

Considerații generale

- Sistemul de îngrijire alternativă a copilului este reglementat de un cadru legislativ complex, articulat în mare măsură cu Liniile directoare ale ONU și care necesită o serie de ajustări pentru eficientizarea prestării tuturor tipurilor de servicii sociale la nivel comunitar.
- Mecanismul de finanțare a serviciilor sociale este axat pe serviciile specializate sau de specializare înaltă, motiv pentru care se necesită o consolidare semnificativă a finanțării serviciilor sociale de prevenire la nivel comunitar.

Precizări metodologice

- Pentru analiza legislativă au fost revizuite 55 de acte normative de reglementare a serviciilor sociale pe baza a 17 criterii de analiză și a de 29 descriptori. În ceea ce privește finanțarea, au fost analizate o serie de date secundare privind finanțarea serviciilor sociale analizate în baza studiilor și rapoartelor disponibile.

O fundație robustă

PRINCIPALELE PUNCTE FORTE IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- Legislația prevede standarde operaționale și principii de funcționare a sistemului de îngrijire alternativă aliniate Liniilor directoare ONU
- Procedurile și mecanismele de funcționare a sistemului de îngrijire alternativă sunt reglementate la nivel național

- Abordare interdisciplinară și multisectorială a necesității și adecvării îngrijirii
- Cadru de reglementare privind organizarea și funcționarea serviciilor sociale
- Standarde minime de calitate
- Acreditarea prestatorilor de servicii sociale (publici și privați)

- Finanțarea de la bugetul de stat - servicii sociale cu specializare înaltă, pachetul minim de servicii sociale
- Finanțarea din bugetele locale - servicii sociale de prevenire a separării și de îngrijire alternativă
- Prevederi legale: achizițiile publice a serviciilor sociale, parteneriatul public-privat, comanda socială

Viziune și perspective de viitor

PRINCIPALELE PUNCTE DE ÎMBUNĂTĂȚIT IDENTIFICATE ÎN CADRUL CERCETĂRII

Changing the Way We Care |
Analiza situațională 2021

- Este necesară ajustarea și actualizarea prevederilor legale la noile realități socioeconomice și de dezvoltare, ținând cont de relevanța unei game largi de servicii sociale noi.
- Operaționalizarea în practică trebuie susținută de prevederi legale adecvate și de un sistem clar de responsabilitate și răspundere la nivel de APC și APL.

- Unele servicii sociale necesită regulament-cadru de organizare și funcționare și standarde minime de calitate, dar și de finanțare.
- Copiii și tinerii care părăsesc sistemul de îngrijire și protecție au nevoie de servicii adecvate de suport, care actualmente nu sunt reglementate.

- Resursele financiare limitate la nivel de APL și prestatori privați au nevoie să fie completate de către Guvern pentru asigurarea implementării efective și eficiente a politicii sociale prin dezvoltarea serviciilor la nivel comunitar.
- Îmbunătățirea prevederilor cadrului normativ care reglementează finanțarea serviciilor sociale se impune în condițiile resurselor financiare limitate ale prestatorilor publici și privați.

MacArthur
Foundation

Informația pusă la dispoziție în cadrul acestui eveniment a fost făcută posibilă cu suportul generos al poporului american prin intermediul Agenției de Dezvoltare Internațională a Statelor Unite / United States Agency for International Development (USAID). Conținutul diseminat este responsabilitatea Changing the Way We Care și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al USAID sau al Guvernului Statelor Unite

Maestral.